

# Věty substantivní

## INDIKATIV.

**Použití indikativních tvarů ve větě vedlejší. VE větě hlavní jsou slovesa, která indikativ nepotřebují. Většinou jsou to slovesa oznamovací, deklarativní, epistemická, vyšetřovací, slovesa smyslového vnímání, psychologická neemotivní slovesa (vzpomenout si):**

*Verbos superiores inacusativos: acontecer, ocorrer, parecer, suceder*

*Verbos epistémicos: achar, acreditar, considerr, pensar, saber, supor*

*Verbos declarativos: afirmar, concluir, declarar, dizer, jurar, prometer*

*Verbos de inquirição: investigar, pedir, perguntar*

*Verbos perceptivos: ouvir, sentir, ver*

*verbos psicológicos não emotivos, intrinsecamente reflexos cuja contrapartida causativa seleciona modo indicativo: esquecer-se, lembrar-se, recordar-se*

*núcleos adjetivais e nominais epistémicos: certo/certeza, claro, evidente/evidência, facto, nítido, realidade, verdade, visível, certo, ciente, consciente, sabedor*

*O indicativo é obrigatório com núcleos nominais: certeza, evidência, afirmação, conhecimento, conclusão, demonstração, prova.*

*O indicativo é opcional com núcleos nominais epistémicos: facto, hipótese, ideia.*

## **Pozor na souslednost časovou:**

**VH (sloveso v přítomném nebo minulém čase), VV (sloveso v libolném tvaru)**

**Digo que estou cansado.**

**Digo que assim se cansará muito.**

**Digo que estava cansado.**

## **Souslednost časová:**

**VH (sloveso v minulém čase), VV (sloveso se mění a může být v imperfektu, kondicionálu nebo v mais-que-perfeito)**

**Disse /dizia/ que estava cansado.**

**Disse /dizia/ que assim se cansaria.**

**Disse /dizia/ que tinha estado cansado.**

## **Exemplos:**

Totíž, já neznám tvou adresu. Acontece que...

Totíž, nikdo nebyl připraven na takovýto test. Sucede que

O João ví, že Maria má pravdu.

Studenti si mysleli, že mohou zkoušku opakovat.

Oni tvrdí, že výsledky budou uveřejněny dnes.

Děti slíbily, že přijdou brzy domů.

Často se mě ptají, jestli souhlasíme s programy.

Jan viděl, že publikum tleská.

Všichni jsme cítili, že bylo horko.

Děti si vzpomínají, že jim rodiče slíbili kolo.

Vzpomínám si, jak jsme trávili dovolenou (prázdniny) v Tróji.

Je evidentní, e tě pozve na oslavu.  
Je jasné, že studenti mají rádi toho učitele.  
Je již jisté, že přijde.  
Je fakt, že se to nehodí.  
Je si vědom toho, že jde o složitý problém (problema complexo).  
Jsme si jisti, že se bude kvalifikovat na Olympijské hry v Sidney.  
Nikoho neopouští jistota, že je to tak správně.  
Souhlasím s tím, že se to musí změnit.

### **Použití konjunktivních tvarů: VE větě hlavní jsou slovesa, která konjunktiv potřebují:**

#### **Conjuntivo: seleccionador por:**

O modo conjuntivo em completivas é seleccionado por:

**Verbos psicológicos:** aborrecer, agradar, comover, contrariar, desagradar, desgostar, entristecer, impressionar, interessar, ofender, preocupar, surpreender.

**Verbos declarativos de ordem:** ordenar, pedir, rogar, suplicar

**Verbos psicológicos factivos:** achar bem, achar mal, detestar, gostar, lamentar

**Verbos volitivos e optativos:** desejar, esperar, pretender, quere, tencionar

**Verbos causativos:** deixar, fazer, fazer\_com, mandar.

#### **Adjectivos (núcleos adjectivais):**

**avaliativos factivos:** aborrecido, agradável, angustiante, animador, bom, censurável, comovedor, decisivo, desagradável, emocionante, estranho, fastidioso, imperdoável, impressionante, justo, lamentável, maior, perigosos, perturbador, reprovável, simpático, trágico.

**Avaliativos não factivos:** benéfico, complicado, custoso, difícil, fácil, simples, urgente, útil

**Adjectivos modais:** impossível, necessário, obrigatório, possível.

**Adjectivos psicológicos não epistémicos:** ansioso, impaciente, responsável/ contrário, pronto, propício, receptivo/desejoso, esperançoso

#### **Nomes (núcleos nominais)**

**Avaliativos factivos:** aflição, afronta, chatice, crueldade, deslumbramento, encanto, honra, horror, injúria, maravilha, pena, perigo, surpresa, tolice, tristeza, vantagem.

**Modais:** falsidade, necessidade, obrigação, possibilidade, probabilidade.

**Epistémicos:** hipótese, ideia, problema, questão, ideia, proposta, suposição.

### **Pozor na souslednost časovou:**

**VH (sloveso v přítomném nebo budoucím čase), VV – presente do conjuntivo.**

**VV – pretérito perfeito do conjuntivo**

**VH (sloveso v minulém čase)**

**VV – imperfeito do conjuntivo**

**VV – pretérito-mais-que-perfeito do**

**conjuntivo:**

**Typ 1. Doufám, že to uděláš. Espero que o faças**

**Typ 2. , žeš to už udělal. Espero que o tenhas feito.**

**Typ 3. Doufal jsem, že žo uděláš. Esperava que o fizesses.**

**Typ 4. Doufal jsem, žeš to udělal. Esperava que o tivesses feito.**

## CONJUNTIVO DO PRESENTE:

### TYP 1

#### **Přeložte:**

Je možné, že ještě dnes bude pršet.  
Je dobré, že přijdete včas.  
Je pravděpodobné, že přijde později. Je velký provoz.  
Je důležité, aby si přečetli ten článek.  
Je zapotřebí, aby se učila jazyky.  
Je nutné, aby ukončili práci před šestou hodinou.  
Je lepší, abys šel k lékaři.  
Postačí, abyste požádali o svolení vašeho šéfa.  
Postačí, abyste nám tu nechal své telefonní číslo.  
Je vhodné, abyste se nejdříve podívali na film.  
Je přirození, že po celém dni práce je unavená.  
Je lepší, abyste zaplatili šekem.  
Je přirozené, že je jí zima.  
Doufám, že zítra bude hezké počasí  
Chceš, abych jí pomohl?  
Je nám líto, že nemůžete zůstat.  
Budu raději, když přijdete dříve.  
Bojím se, že ve městě zabloudí.  
Profesor žádá, aby dobře poslouchali.  
Ona si jen přeje, aby vše proběhlo v pořádku.  
Pochybují, že má pravdu.  
Vyžadují, aby mi řekli celou pravdu.  
Zakazují ti, abys ke mně takto mluvil.  
Navrhují, abys šel nejdříve k lékaři.  
Nelíbí se mi, že se takto oblékáš.

Myslím, že má teplotu.  
Nemyslím si, že by měla teplotu.

Zdá se m, že máš starosti.  
Nezdá se mi, že bys měl starosti.

Je jisté, že je dobrý žák.  
Není jisté, že je dobrý žák.

Je evidentní, že lže.  
Není evidentní, že lže.

Je pravda, že jí více než bratr.  
Není pravda, že jí více než bratr.

## **TYP 2. PRETÉRITO PERFEITO DO CONJUNTIVO:**

### **Přeložte:**

Je možné, že tam včera přelo  
Je dobré, že přišli včas.  
Je pravděpodobné, že přišli později. Byl velký provoz.  
Je přirozené, že se po celém dni práce cítila unavená.  
Je přirozené, že jí byla zima.  
Je nám líto, že jste nemohli zůstat déle.  
Bojím se, že ve městě zabloudili.  
Pochybují, že měl pravdu.  
Nelíbí se mi, že jí to řekl.  
Myslím, že měla teplotu.  
Nemyslím, že měla teplotu.  
Nezdá se mi, že měl starosti.  
Obávám se, že odjela do zahraničí.  
Je pravděpodobné, že onemocněl po tom všem, co snědl.  
Pochybují, že tam byli.  
Je možné, že jsem jí urazil tím, co jsem jí řekl.

## **TYP 3. IMPERFEITO DO CONJUNTIVO**

### **Přeložte:**

Bylo lepší, aby jela v noci taxíkem.  
Bylo dobré, že mohli všichni přijít.  
Bylo vhodné, aby si sebou vzali kabáty.  
Chtěla jsem raději, aby nevycházela v noci ven.  
Bylo možné, že neměl čas na dokončení práce.  
Bylo možné, že bude pršet.  
Bylo dobré, aby přišli včas.  
Bylo pravděpodobné, že přijdou později.  
Bylo důležité, aby si přečetli ten článek.  
Bylo zapotřebí, aby se učila jazyky.  
Bylo nutné, aby ukončili práci před šestou hodinou.  
Bylo lepší, abys šel k lékaři.  
Bylo vhodné, abyste se nejdříve podívali na film.  
Bylo přirozené, že se po celém dni práce cítila unavená.  
Bylo lepší, aby zaplatili šekem.  
Bylo přirozené, že jí byla zima.  
Doufala jsem, že bude hezké počasí  
Chtěl jsi, abych jí pomohl?  
Bála jsem se, že ve městě zabloudí.  
Profesor požádal, abychom ho dobře poslouchali.  
Ona si jen přála, aby vše proběhlo v pořádku.  
Pochybovala jsem, že má pravdu.  
Zakázal jsem mu, aby ke mně takto mluvil.  
Navrhnul jsem mu, aby šel nejdříve k lékaři.  
Nelíbilo se mi, jak se obléká.

INDIKATIV: Myslela jsem, že má teplotu  
KONJUNKTIV: Nemyslela jsem si, že má teplotu.

INDIKATIV: Zdálo se mi, že máš starosti.  
KONJUNKTIV: Nezdálo se mi, že bys měl starosti.  
I Bylo jisté, že je dobrý žák.  
K Nebylo jisté, že je dobrý žák.  
I Bylo evidentní, že lže.  
K Nebylo evidentní, že lže.  
I Byla pravda, že jí více než bratr.  
K Nebyla pravda, že jí více než bratr.

**TYP 4:**

**PRETÉRITO MAIS-QUE-PERFEITO COMPOSTO DO CONJUNTIVO:**

**Přeložte:**

Bylo pravděpodobné, že přišli později.  
Bylo přirozené, že jí byla zima.  
Doufala jsem, že tam měli hezké počasí  
Bála jsem se, že ve městě zabloudíla  
Profesor si stěžoval /reclamar/, že jsme ho dobře poslouchali.  
Ona byla smutná, že vše neproběhlo dobře.  
Pochybovala jsem, že mu to předali.  
Byla ráda, že jí nakonec poslali na služební cestu  
Doufala jsem, že mu to řekl.  
Obávala jsem se, že mu to nenapsal.  
Nemyslel jsem si, že to udělal on.  
Bylo mi líto, že se takto zachoval.  
Nelíbilo se mi, že to neudělal.

# VĚTY VEDLEJŠÍ ADJEKTIVNÍ

## Orações relativas

INDIKATIV – POUKAZUJE NA KONKRÉTNÍ REFERENT:

Kniha, kterou čtu, je naučná.

Člověk, kterému jsem darovala tu knihu, nechal tu knihu v taxi.

Filmů, které se nám líbí, je mnoho.

Město, o kterém mluvíš, má dobré klima.

Nepoznal jsem profesora, o kterém mluvíš.

KONJUNKTIV: NEKONKRÉTNÍ REFERENT:

**Pozor na souslednost časovou:**

**VH (sloveso v přítomném nebo budoucím čase), VV – presente nebo futuro do conjuntivo.**

**VV – pretérito perfeito do conjuntivo**

**VH (sloveso v minulém čase)**

**VV – imperfeito do conjuntivo**

**VV – pretérito-mais-que –perfeito do**

**Estou à procura de um livro que seja conveniente.**

**Hledám knihu, která by byla vhodná.**

**Estou à procura de um livro que me tenha oferecido o João.**

**Hledám knihu, která by byla od Jana.**

**Estava à procura de um livro que fosse conveniente.**

**Hledala jsem knihu, která by byla vhodná.**

**Estava à procura de um livro que me tivesse oferecido o João.**

**Hledala jsem knihu, která by byla od Jana.**

**conjuntivo:**

Není tu nikdo, kdo by mi mohl pomoci?

Hledám knihu, která by pojednávala o revoluci.

Pojedu do nějakého supermarketu, který bude blízko.

Nemůžu sehnat kalhoty, které by mi dobře seděly.

Doneste mi něco k jídlu (, co by se dalo jíst).

Půjčíš mi tu gumu, která maže skvrny od inkoustu?

Přijímají lidi, kteří znají dobře tu oblast.

Mám rád pomeranče, které mají hodně šťávy.  
 Je tu někdo, kdo by mi poskytl tu informaci?  
 Chtěl jsem si koupit svetr, který by byl teploučký.  
 Zůstanu na takovém místě, které se vám bude líbit.  
 Můžete vyzkoušet parfém, jaký budete chtít.  
 Můžeš vybrat téma, které budeš chtít.  
 Nepřišel nikdo, kdo by se o to zajímal.  
 Sháněl jsem osobu, která by mi poskytla tu informaci.

## Adverbiální věty:

### Přípustkové: orações concessivas

**Embora, mesmo que, ainda que, se bem que, nem que**

**VH (sloveso v přítomném nebo budoucím čase), VV – presente do conjuntivo.**

**VV – pretérito perfeito do conjuntivo**

**VH (sloveso v minulém čase)**

**VV – imperfeito do conjuntivo**

**VV – pretérito-mais-que-perfeito do**

Vvedlejší	Vhlavní
Typ 1 I když je hezky,	Přítomný nebo budoucí čas zůstanu doma.
Typ 2 I když přišlo,	půjdeme na fotbal.
	Minulý čas
Typ 3 I když bylo hezky,	zůstali jsme doma.
Typ 4 I když přišlo,	šli jsme na fotbal.

Typ 1. Embora faça bom tempo, vou ficar em casa.  
 Typ 2 Embora tenha chovido, vamos ao futebol.  
 Typ 3. Embora fizesse bom tempo, ficámos em casa.  
 Typ 4: Embora tivesse chovido, fomos ao futebol.

I když je hezky, zůstanu doma.  
 I když prší, půjdeme na fotbal.  
 Přestože jsem unavená, pomůžu ti v práci.  
 Ačkoliv neumí cizí řeči, nikdy nemá problémy, když cestuje.  
 Přestože se necítila dobře, šla s námi ven.  
 Přestože byla nemocná, šla do práce.  
 Ačkoliv se jí to nelíbilo, pustila syna na diskotéku.

Přestože jí řekla pravdu, ona ji nevěřila. (anterioridade).  
Ačkoliv si nebyla moc jistá, udělala to.

### **Podmínkové: condicionais**

**Caso, sem que, desde que, a menos que, a não ser que + presente do conjuntivo**

**VH (sloveso v přítomném nebo budoucím čase), VV – presente do conjuntivo.**

**VV – pretérito perfeito do conjuntivo**

**VH (sloveso v kondicioálu)**

**VV – imperfeito do conjuntivo**

**VV – pretérito-mais-que –perfeito do**

Vvedlejší	Vhlavní
Typ 1 Pokud je hezky,	Přítomný nebo budoucí čas nezůstanu doma.
Typ 2 Jestliže pršelo,	nepůjdeme na fotbal.
	kondicionál
Typ 3 Kdyby bylo hezky,	nezůstali bychom doma.
Typ 4 Kdyby bývalo pršelo,	nešli bychom na fotbal.

Typ 1. Caso faça bom tempo, não vou ficar em casa.

Typ 2 Caso tenha chovido, não vamos ao futebol.

Typ 3. Caso fizesse bom tempo, não ficávamos em casa.

Typ 4: Caso tivesse chovido, tínhamos ido (teríamos ido) ao futebol.

Pokud to bude nutné, promluvím s advokátem.

**Pokud** jsi neviděl ten film, nemůžeš říci jestli je dobrý nebo špatný.

Budeme mít hodiny, pokud nebude stávka učitelů.

Zavolej mi, **pokud** nepřijdeš příliš pozdě.

On tě neuslyší, **pokud** nebudeš křičet.

### **Podmínkové se spojkou se**

*Pokud budu mít čas, půjdu s tebou*

*Se tiver tempo, irei contigo.*

*Kdybych to věděla, řekla bych ti to.*

*Se o soubesse, dir-to-ia.*

*Se o soubesse, dizia-to.*

*Kdybych to býval věděl, býval bych ti to řekl.*

*Se o tivesse sabido, ter-to-ia dito.*



Přelož:

Kdybych byl tebou (být tebou), nepletl bych se do té věci.

Kdyby tu byla, odpověděla by na tu otázku.

Kdyby byla ambicióznější, snažila by se najít lepší práci.

Pokud přivezete auto, budeme moci jet na výlet.

Kdybyste zítra přivezli auto, mohli bychom si vyjet na výlet.

Kdybys našel peněženku se 200 korunami, co bys dělal?

Když se zeptáme policajta, on nám ukáže zajisté cestu.

Pokud ještě budou lístky, kupte taky jeden pro mě.

Pokud si nedáš brýle, neuvidíš nic.

Pokud půjdeš k ní domů, vyzkoušej si její oblečení.

Pokud budu mít čas, tak tě navštívím.

Pokud bude pršet, budeme večer doma.

Jestli bude vybrána na zápas, pak určitě vyhraje.

Budu překvapen, jestli přijde včas.

Zmáčknete-li na tlačítko, otevrou se dveře.

Nedám-li si svetr, nastydnou se.

Pokud nikdo nebude doma, pak nechám zásilku na vrátnici.

Bude-li přemístěn do Porta, dá dům na prodej.

Kdybych býval koupil tehdy ten dům, měli bychom nyní kde bydlet.

### **Účelové: Finais**

Jed'te taxíkem, abyste se neopozdil.

Aby dosáhli lepších výsledků, musí více investovat.

Jeli taxíkem, aby sen neopozdili.

Museli více investovat, aby dosáhli lepších výsledků.

### **Časové: temporais**

**VH (sloveso v přítomném nebo minulém čase), VV – futuro nebo presente do conjuntivo.**

**VV – pretérito perfeito do conjuntivo**

**VH (sloveso v minulém čase)**

**VV – imperfeito do conjuntivo**

**VV – pretérito-mais-que-perfeito do**

Sněž trochu koláče, než ho sníme.

Dokud vám nedám nové pokyny, pokračujte v práci.

Jakmile budu moci, zavolám ti.

Jakmile přijedete na letiště, zavolejte mi.

Jakmile se budu cítit lépe, půjdu do práce.

Vždy, když přijedete do Portugalska, tak si na nás vzpomeňte.

Až bude sedm hodin, zavolejte mi.

Až uslyšíš telefon, zvedni ho.

Až budou ukončeny zkoušky, budu moci odpočívat.

Jakmile bude dokončena schůze, půjdeme všichni na kafe.

Jakmile budou provedeny účty, budeme vědět, kolik připadne na každého.

**Srovnávací: Comparativas:**

**Como se plus imperfeito do conjuntivo**

**Como se fosse um macaco**

**Como se fosse francês**

**Como se fosse o filho deles...**

**Apodobně...neplatí zde souslednost časová.**

Leze po strojem, jak kdyby to byla nějaká opice.

On mluví francouzsky jako kdyby byl Francouz.

Mluví, jako kdyby všemu rozuměla.

Chovají se ke mně, jako kdybych byl jejich syn.

Chová se, jako kdyby byla dítě.

Ignoruje mě, jako kdybych pro něj neexistoval.

Utrácí peníze, jako kdyby padaly ze stromu.

Usmál se na mě, jako kdyby mě znal.

Pan Teixeira má padesát let, ale mluví o něm, jako kdyby měl osmdesát.

On není můj šéf, ale někdy jedná, jako kdyby jím byl.

Nemáš dnes sice narozeniny, ale jako bys je měl. Vem si ten dárek.

On nemá rád tresku, ale jí ji, jakoby mu chutnala.